

ГД ГРАНИТ АД - СКОПЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
ПОСЕБНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
ЗА ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2017 ГОДИНА**

Скопје, мај 2018

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Посебни финансиски извештаи	
Биланс на успех	3
Извештај за сеопфатна добивка	4
Извештај за финансиска состојба	5
Извештај за паричните текови	6-7
Извештај за промените во главнината	8-9
Белешки кон финансиските извештаи	10 - 45
Додатоци	
Додаток 1- Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работење	
Додаток 2- Годишна сметка	
Додаток 3- Годишен Извештај за работење	

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ГД ГРАНИТ АД - Скопје**

Извештај за посебните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените посебни финансиски извештаи на ГД ГРАНИТ АД – Скопје (Друштвото), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2017 година, како и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ГД ГРАНИТ АД - Скопје**

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, посебните финансиски извештаи ја презентираат веродостојно и објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ГД ГРАНИТ АД – Скопје заклучно со 31 декември 2017 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулативни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2017 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните посебни финансиски извештаи на ГД ГРАНИТ АД – Скопје за годината која завршува на 31 декември 2017 година.

Скопје, __ мај 2018 година

Овластен ревизор

Гоце Христов

Управител и Овластен ревизор

Антонио Велјанов

ГД ГРАНИТ АД - СКОПЈЕ**ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОФАТНА ДОБИВКА за годината која завршува на 31 декември**

Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Нето добивка за периодот	218,905	234,028
Останата сеопфатна добивка:		
Ревалоризација на НПО	-	-
Ревалоризација на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност	-	-
Курсни разлики од преведување на странски валути	-	-
Вкупно останата сеопфатна добивка	-	-
ВКУПНА СЕОФАТНА ДОБИВКА ЗА ПЕРИОДОТ	218,905	234,028

ГД ГРАНИТ АД - СКОПЈЕ
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА на ден 31 декември

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
СРЕДСТВА			
Парични средства	19	438,016	282,960
Вложувања според објективна вредност	26	121,666	6,775
Побарувања од продажба	20	1,374,976	1,787,840
Побарувања за дадени аванси	21	573,212	180,562
Краткорочни дадени заеми	22	51,108	23,813
Останати краткорочни средства и АВР	23	539,563	398,525
Залихи	24	1,408,271	1,290,687
Вкупно тековни средства		4,506,812	3,971,162
Вложувања во подружници и придружени друштва			
Долгорочни дадени заеми	25	29,619	25,930
Нематеријални средства	27	198,896	198,896
Недвижности, постројки и опрема	28	16,431	13,673
	29	2,822,016	2,952,432
Вкупно нетековни средства		3,066,962	3,190,931
ВКУПНО СРЕДСТВА		7,573,774	7,162,093
ОБВРСКИ И ГЛАВНИНА			
Обврски спрема добавувачи	30	1,239,842	1,269,549
Обврски за примени аванси	31	1,199,039	888,888
Краткорочни кредити	32	28,912	-
Тековна доспеаност на долгорочни кредити	33	3,117	6,368
Останати краткорочни обврски и ПВР	34	214,265	221,442
Вкупно тековни обврски		2,685,175	2,386,247
Долгорочни кредити и заеми	35	-	-
Резервирања за судски спорови	36в	228,429	228,426
Вкупно нетековни обврски		228,429	228,426
Вкупни обврски		2,913,604	2,614,673
Акционерски капитал		932,367	932,367
Откупени сопствени акции		(148,097)	(148,097)
Премии на издадени акции		51,895	51,895
Резерви		1,939,018	1,808,555
Ревалоризациона резерва		13,055	13,055
Акумулирана добивка (загуба)		1,871,932	1,889,645
Вкупно главнина		4,660,170	4,547,420
ВКУПНО ОБВРСКИ И ГЛАВНИНА		7,573,774	7,162,093

	<u>Белешка</u>	<u>2017</u> <u>(000) МКД</u>	<u>2016</u> <u>(000) МКД</u>
Парични текови од оперативни активности			
ДОБИВКА (ЗАГУБА) ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		218,905	238,538
Усогласување за:			
Амортизација на НПО	29	335,130	330,237
Амортизација на нематеријални средства	28	5,753	4,497
Исправка и отписи на побарувања	12	67,988	216,341
Вредносно усогласување на залихи		3,331	(4,754)
Отпис на побарување за камата		1,831	1,900
Обезвреднување на вложувања по објективна вредност		-	(75)
Расходи (приходи) од камати, нето	13;15	(19,152)	(32,243)
Расходи за резервирања за судски спорови, нето	9;12	3	49,133
Приходи од отпис на обврски		(3,275)	-
Останати усогласувања на основни средства		(154)	1,627
Капитална добивка од продажба на хартии од вредност		-	(30,847)
Сегашна вредност на расходувани основни средства		646	2,006
Капитална (добивка) / загуба од продажба на основни средства	9	(23,384)	(8,007)
Добивка (загуба) пред промени во обртни средства		587,622	768,353
Побарувања од продажба		426,226	(241,331)
Побарувања за дадени аванси		(392,650)	93,794
Останати тековни средства и АВР		(109,235)	(70,022)
Залихи		(120,915)	(198,857)
Обврски од добавувачи		(26,432)	184,388
Обврски за примени аванси		310,151	(140,646)
Останати тековни обврски и ПВР		(31,833)	28,694
Нето пари употребени во работењето		642,934	424,373
Платена камата		(1,467)	(14,225)
Платен/вратен данок од добивка		(16,567)	(11,706)
Нето парични текови од оперативни активности		624,900	398,442
Парични текови од вложувачки активности			
Стеknати вложувања во удели		(114,891)	(6,700)
Продажба на вложувања во подружници (Дадени) / повлечени депозити		-	30,847
Примени дивиденди		(85,039)	866
Примени камати	13	(8,507)	36,813
Прилив (одлив) од дадени заеми	27	-	2,259
Купување на нематеријални средства	28	(8,511)	(8,474)
Купување на недвижности, постројки и опрема (НПО)	29	(220,168)	(356,843)
Приливи од продажби на НПО	29	38,346	49,761
Нето парични текови од вложувачки активности		(398,770)	(251,471)

(Продолжува)

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Парични текови од финансиски активности			
Искористени (отплатени) долгорочни кредити	35	(3,251)	(15,879)
Искористени (отплатени) краткорочни кредити	32	28,912	(10,000)
Стекнување сопствени акции		-	-
Исплатени дивиденди		(75,735)	(59,782)
Исплатени награди		(21,000)	(26,325)
Нето парични текови од финансиски активности		(71,074)	(111,986)
Нето зголемување (намалување) на парични средства		155,056	34,985
Парични средства на почетокот на годината	19	282,960	247,975
Парични средства од припојување на подружница		-	-
Парични средства на крајот од годината	19	438,016	282,960

ГД ГРАНИТ АД - СКОПЈЕ
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА за годината која завршува на 31 декември

	Обични акции		Трезорски акции		Премии на издаден и акции	Резерви (законски и од реинвест. добивка)	Резерви за сопствен и акции	Ревалоризациона резерва	Акумулирана добивка (загуба)	Вкупно главнина
	Број на Акции	Износ	Број на Акции	Износ						
Во (000) МКД										
а) Промени во 2016 година										
Состојба на 01.01.2016	3,071,377	932,367	(301,173)	(148,097)	51,895	1,609,029	62,164	13,055	1,875,532	4,395,945
Сеопфатна добивка:										
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	-	-	234,028	234,028
Друга сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	234,028	234,028
Трансакции со сопствениците:										
Издадени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за резерви	-	-	-	-	-	137,362	-	-	(137,362)	-
Издвојување за дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	(61,553)	(61,553)
Издвојување за награди	-	-	-	-	-	-	-	-	(21,000)	(21,000)
Состојба на 31.12.2016	3,071,377	932,367	(301,173)	(148,097)	51,895	1,746,391	62,164	13,055	1,889,645	4,547,420

(Продолжува)

Белешките се составен дел на финансиските извештаи
Извештајот на ревизорите е на страна 1 и 2.

ГД ГРАНИТ АД - СКОПЈЕ
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНА за годината која завршува на 31 Декември (Продолжение)

	Обични акции		Трезорски акции		Премии на издаден и акции	Резерви (законски и од реинвест. добивка)	Резерви за сопствен и акции	Ревалоризациона резерва	Во (000) ден.	
	Број на Акции	Износ	Број на Акции	Износ					Акумулирана добивка (загуба)	Вкупно главнина
Во (000) МКД										
б) Промени во 2017 година										
Состојба на 01.01.2017	3,071,377	932,367	(301,173)	(148,097)	51,895	1,746,391	62,164	13,055	1,889,645	4,547,420
Сеопфатна добивка:										
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	-	-	218,905	218,905
Друга сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	218,905	218,905
Трансакции со сопствениците:										
Издадени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати намалувања	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,589)	(2,589)
Издвојување за резерви	-	-	-	-	-	130,463	-	-	(130,463)	-
Издвојување за дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	(77,566)	(77,566)
Издвојување за награди	-	-	-	-	-	-	-	-	(26,000)	(26,000)
Состојба на 31.12.2017	3,071,377	932,367	(301,173)	(148,097)	51,895	1,876,854	62,164	13,055	1,871,932	4,660,170

Белешките се составен дел на финансиските извештаи
Извештајот на ревизорите е на страна 1 и 2.

1. Основни податоци и дејност

Основната дејност на градежното друштво ГРАНИТ АД - Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) е производство на:

- градежни објекти;
- проектирање и изведување на објекти од високоградба, нискоградба и хидроградба;
- трговија со градежни и други материјали;
- угостителство и хотелиерство;

Организационата структура на ГД Гранит АД Скопје се состои од организациони единици на територијата на Република Македонија и неколку работни единици (подружници и друштва) во странство (Германија, Хрватска, БиХ, Полска, Австрија). Вкупниот број на вработени со 31 декември 2017 и 2016 година по организациони единици е како што следува:

Организациона единица	2017 број	2016 Број
- Нискоградба Скопски регион	22	41
- Нискоградба Западен регион	40	45
- Нискоградба Источен регион	118	104
- Високоградба	228	229
- Механизација	536	516
- Лабораторија	33	31
- Угостителска	28	33
- Дирекција	131	123
- Каменоломи	38	39
- Автопат Кичево Охрид	294	287
- Автопат Св.Николе Штип	203	269
- РЕ Штип – Кочани	106	-
- РЕ Гасовод Неготино	18	-
- Работни единици во странство	154	152
Вкупно	1,949	1,869

Седиштето на Друштвото е во Скопје на ул. Вељко Влаховиќ бр.8.

2. Основа за составување на финансиски извештаи

2.1. Основ за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи, дадени на страниците од 3 заклучно со страница 45, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Македонија во Правилникот за сметководство (Сл.Весник 159/2009) и применливи од 1 јануари 2010 година.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

Финансиските извештаи за годините кои завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година на ГД Гранит АД Скопје ги презентираат финансиската состојба, резултатите од работењето, паричните текови и промените на капиталот на сите организациони единици на територијата на Република Македонија. Овие финансиски извештаи не го вклучуваат работењето на странските работни единици и домашните друштва кои се во доминантна сопственост на Друштвото (подружници).

Со оглед дека работењето на овие друштва кои што се во доминантна сопственост на ГД Гранит АД Скопје, како и работењето на странските подружници и друштва, односно нивните средства, обврски, приходи и расходи не се вклучени во овие финансиски извештаи, истите претставуваат посебни финансиски извештаи.

Побарувањата и обврските на Друштвото спрема поврзаните друштва во Република Македонија се дадени во белешката 38 кон овие финансиски извештаи.

Друштвото подготвува и издава консолидирани финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2017 и 2016 година во кои извештаи се вклучени сите подружници.

2. Основа за составување на финансиски извештаи (Продолжение)

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за недвижностите, постројките и опремата (НПО) и нивната амортизација, кај кои се вршени корекции во минатите години врз основа на принципот на ревалоризација со примена на унифицирани коефициенти на пораст на цените на производителите на индустриски производи, кои ги објавува Државниот завод за статистика на Република Македонија (Белешка 3.12) и за вложувањата расположливи за продажба кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност (Белешка 3.11).

2.3. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.4. Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина. Друштвото нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

3. Основни сметководствени политики

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1. Приходи од продажба

Изведување на градежни работи

Приходите од градежни работи се искажуваат во висина на ситуациите или фактурите, издадени на, и потврдени, како од инвеститорите, така и од надзорот, кои се однесуваат на извршената работа по договори за градба во текот на годината, намалени за данокот на додадена вредност и одобрените попусти.

Во процесот на усогласување на финансиското известување со барањата на МСС 11 - Договори за градба, воведен е систем на проверка на висината на погоре искажаниот приход за секој договор за градба чиешто извршување е во тек на денот на билансот на состојба, согласно степенот на довршеност, поради што, воспоставени се евиденции за планираните и остварени:

- Трошоци кои директно се однесуваат на определен договор;
- Трошоци кои се припишуваат на договорената активност, општо земено, и можат да се алоцираат на договорот и
- Други трошоци кои конкретно се наплаќаат од инвеститорот, според условите од договорот.

Во постапката на проверка не се утврдени материјално значајни отстапувања на висината на приходите според извршената работа по договори за градба, односно според степенот на довршеност кај договорите чие што извршување е во тек на денот на билансот на состојба.

Продажба на производи и стоки

Приходите од продажба на производи и стоки се мерат по објективната вредност на примените средства или побарувања, намален за враќање на стоките, трговските попусти и количинските работи. Приходот се признава во билансот на успех кога на купувачот му се пренесени значајните ризици и користи од сопственоста на стоките, друштвото не задржува вистинска контрола врз продадените стоки, приходите може веродостојно да се измерат, кога веројатно е дека економските користи ќе дојдат како прилив на друштвото, трошоците во врска со трансакцијата може веродостојно да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.2. Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од дивиденди, капитални добивки од продажба на хартии од вредност, приходи од камати и курсни разлики.

Дивидендите се признаваат како приходи кога ќе се утврди правото за примање на истата. Каматите се признаваат на пресметковна основа за периодот за кои се однесуваат.

3.3. Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики. Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

3.4. Курсни разлики

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2017 и 2016, се следните:

	2017	2016
1 ЕУР =	61.4907 МКД	61.4812 МКД
1 УСД =	51.2722 МКД	58.3258 МКД

3.5. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Друштвото.

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Согласно даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.5. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2016: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времи разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечките законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејство на датумот на билансот на состојба.

Пресметката на ефективната даночна стапка е дадена во Белешката 18.

3.6. Заработувачка по акција

Друштвото ја прикажува основната заработувачка по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка по акција е направена со поделба на нето добивката за годината која е расположлива за распределба со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3.7. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки, денарски депозити по видување и орочени депозити со рок на достасување до три месеци.

3.8. Побарувања од купувачи

Побарувањата по основ на продажба ги опфаќаат сите побарувања од продажба на учиноци, евидентирани по фактурна вредност согласно издадените градежни ситуации потврдени од надзорот на инвеститорот како и издадени фактури за градежни услуги, намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања.

Задржаните депозити претставуваат задршки од инвеститорите, како гаранција за добро извршена работа од страна на Друштвото, кои се ослободуваат по завршување на проектот и издавање на соодветна потврда за прифаќање.

Со товарење на расходите се формираа исправка на вредноста за сите побарувања за кои се смета дека се ненаплатливи на датумот на билансот на состојба. Индикатори за ненаплатливоста на побарувањата се следните: доцнење при исплата на побарувањата, инсолвентност на купувачите, можност за ликвидација или стечај на купувачите и друго. Сомнителните побарувања целосно се отпишуваат кога истите ќе се идентификуваат за такви.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.9. Залихи

Залихите се искажуваат според пониската од набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност ги вклучува сите трошоци за доведување на залихите во нивна сегашна состојба. Нето реализационата вредност е проценета пазарна вредност намалена за сите продажни, транспортни и дистрибуциони трошоци потребни за нивна продажба.

3.10. Вложувања во подружници и придружени друштва

Вложувањата во подружници и придружени претпријатија се евидентирани во финансиските извештаи на Друштвото според нивната набавна вредност.

Вложувања во подружници се сметаат оние вложувања каде Друштвото поседува контрола над гласачката сила (над 50%) во други друштва.

Вложувања во придружени претпријатија се сметаат оние вложувања каде Друштвото има значајно влијание и кое ниту е подружница, ниту е заедничко вложување на Друштвото.

3.11. Вложувања во хартии од вредност

Друштвото вложувањата ги категоризира како вложувања расположиви за продажба, вложувања по објективна вредност и вложувања кои се чуваат до доспевање. Вложувањата расположиви за продажба се оние кои се чуваат неограничен период, но може да бидат продадени во секој момент и се класифицираат како нетековни средства. Вложувањата по објективна вредност се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови кои Друштвото ги стекнува со цел за повторно продавање или купување во краток рок. Вложувањата кои се чуваат до доспевање се состојат од вложувања во краткорочни хартии од вредност (државни записи или благајнички записи) издадени од страна на државата или Народна Банка на Република Македонија и кои Друштвото ги чува во своето портфолио до нивното доспевање заради остварување на приходи од камати.

Почетно, вложувањата се искажани по набавна вредност, односно според износот на парични средства и еквиваленти на парични средства платени за нивна набавка.

Последователно, вложувањата расположливи за продажба се мерат според објективната вредност определена според последната понудена пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба за оние за кои има активен пазар, додека за оние вложувања за кои не постои активен пазар се мерат според нивната набавна вредност намалена за евентуално нивно оштетување (стечај или ликвидација). Последователно, сите вложувања кои се класифицирани за тргување се признаваат според објективна вредност преку добивките или загубите на Друштвото. Последователно, сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.11. Вложувања во хартии од вредност (Продолжение)

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се признаваат непосредно во главнината, се додека вложувањето не се продаде, наплати или на друг начин отуѓи или додека не се утврди дека е оштетено, кога кумулативната добивка, односно загуба, која била претходно признаена во главнината, ќе се вклучи во нето добивката или загубата за периодот.

3.12. Недвижности, постројки и опрема (НПО)

(1) Општа објава

Почетно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Последователно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста. Во изминатиот период, Друштвото вршело законска ревалоризација на НПО на крајот од годината со примена на официјално објавените коефициенти за ревалоризација од страна на Државниот Завод за Статистика кои одговораат на општиот индекс на пораст на цени, врз нивната набавна вредност и акумулирана амортизација. Ваква ревалоризација повеќе не се пресметува и евидентира. Ефект од спроведената ревалоризација е ревалоризациона резерва во рамките на вкупниот капитал, која до 2001 година се распоредуваше сразмерно на акционерската главница, законските резерви и нераспоредената добивка, а од 2002 година повеќе не се распоредува и се евидентира и искажува издвоено во билансот на состојба.

Согласно точка 17 од објавениот МСС 8 Сметководствени политики, промени во сметководственми проценки и грешки, ревалоризираните вредности на НПО во поранешните години се третираат како извршена ревалоризација во согласност со МСС 16, а не како промена во сметководствената политика.

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на НПО, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на НПО се книги како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.12. Недвижности, постројки и опрема (НПО) (Продолжение)

(2) Амортизација

Амортизацијата на НПО претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. НПО се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Земјиштето и инвестициите во тек не се амортизираат. Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на НПО за 2017 година во однос на 2016 година се следните:

	2017	2016	2017	2016
Недвижности	2.5-10 %	2.5-10 %	10-40 години	10-40 години
Постројки и опрема	10 %	10 %	10 години	10 години
Транспорт средства	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10 години
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Канцелариски мебел	20 %	20 %	5 години	5 години

3.13. Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина.

Почетното мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатени парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на негово стекнување. Последователно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Амортизацијата на нематеријалните средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Стапката на амортизација во 2017 година изнесува 20% годишно (2016: 20% годишно).

3.14. Обезвреднување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно обезвреднување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно обезвреднување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се обезвреднети. Загубата поради обезвреднување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.15. Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.16. Обврски по кредити

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искажуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искажуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансисрање. Обврските по кредитите од странство се искажуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансирање.

3.17. Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Откупени сопствени акции

Акциите кои се издадени од Друштвото и кои ги поседува истото се третираат како сопствени (резервски) акции, се признаваат по нивната набавна вредност и се презентираат како намалување на капиталот на Друштвото.

Сопствените акции се стекнуваат со нивно откупување на секундарниот пазар на хартии од вредност (берза) по тековни берзански цени со претходно донесени одлуки за нивно стекнување од страна на надлежните органи на управување на Друштвото. Стекнатите сопствени акции се признаваат по нивната набавна вредност во која што се вклучени и трансакционите трошоци (провизии) направени за нивното стекнување.

Сопствените акции се отуѓуваат по пат на нивно повторно издавање (јавна или приватна понуда), како и со нетрговски преноси (залог и сл) согласно одредбите на Законот за хартии од вредност. Разликата што се јавува при отуѓувањето на сопствените акции помеѓу нивната набавна и продажна вредност се признава како премија на емитирани акции и се прикажува во рамките на вкупниот капитал на Друштвото.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.17. Капитал (Продолжение)

(3) Законски резерви

Законските резерви се формираат од остварената добивка врз основа на законските одредби и со распоред на ревалоризационите резерви, а можат да се употребат за покривање на загубата. Согласно законските одредби, Друштвото е должно да издвои од добивката за тековната година минимум 5% за законски резерви, се додека резервите не достигнат 1/10 од основната главнина на Друштвото. Доколку износот на оваа резерва не надминува 1/10 од вредноста на основната главнина, истата може да биде употребена само за покривање на загуби. Доколку резервата надмине 1/10 од капиталот на Друштвото, може да биде употребена за исплата на дивиденди со претходна одлука на Собранието на акционери.

(4) Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва се формира врз основа на извршената годишна ревалоризација согласно изнесеното во точка 3.12. на овие белешки. Во согласност со законските прописи, салдото на ревалоризационата резерва по годишната пресметка се евидентира во рамките на капиталот. Оваа резерва не е предмет на распределба.

3.18. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Во текот на разгледуваниот период Друштвото има трансакции кои претставуваат финансиски наеми (Белешка 39).

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.19. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

Согласно законските одредби, Друштвото има право на распределба на дел од остварената добивка од претходната година за награди на менаџментот и вработените во Друштвото. Оваа распределба се врши согласно донесените одлуки на Собранието на акционери на Друштвото и истата се признава и евидентира како распределба на нето добивката, а не како расход согласно барањата на МСС 19 - Користи на вработените со оглед дека не се исполнети условите од МСС за нивно признавање како расход, а тоа се дека Друштвото нема дефинирани планови за учество на вработените во добивката, исплатата на наградите се менува од година во година и има различна висина на износот односно не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската за награди на крајот од тековната година.

(2) Користи по престанок на вработувањето

Друштвото врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси.

Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање. Друштвото нема направено резервирање за ова право на вработените бидејќи се смета дека сумата е незначајна за финансиските извештаи.

3.20. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.21. Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

4. Финансиски ризици и управување со истите

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

4.1. Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Друштвото е изложено на можните флуктуации на странските валути, чии ефект е даден во табелата подолу.

Ризик од промени на цените

Друштвото е изложено на ризик од промени на цените на вложувањата и истиот е надвор од контрола на Друштвото.

4.2. Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик со оглед дека купувачи се голем број на друштва во земјата и странство, како и државни институции (Министерства и агенции). Најголемиот купувач на Друштвото е Синохидро Скопје. Друштвото нема изградено посебна политика со цел да се управува или да се намали кредитниот ризик.

4. Финансиски ризици и управување со истите (продолжува)

4.3. Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото има користено вакви кредити и позајмици, може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик, но тој зависи од движењата на финансиските пазари и Друштвото нема начин истиот да го намали.

4.4. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

4.5. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Друштвото подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на Извештајот на ревизорите, извршена е контрола на данокот од добивка за периодот од 01.01.2014 до 31.12.2016 година, при што е констатиран дополнителен данок од добивка од 2,590 илјади МКД. Контрола на данокот на додадена вредност, персонален данок на доход и придонеси на лични примања не е извршена. Според ова, дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент не може да се определат со разумна сигурност.

5. Утврдување на објективна вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи и обврските по кредити, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност во рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба, со исклучок на вложувањата расположливи за продажба кои имаат карактер на долгорочни средства и за кои објективната вредност е утврдена врз основа на последната пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба.

6. Финансиски инструменти

6.1. Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење по пат на користење на краткорочни и долгорочни кредити со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година е следната:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Обврски по кредити	32,029	6,368
Пари и парични еквиваленти	<u>(438,016)</u>	<u>(282,960)</u>
Нето обврски (пари)	(405,987)	(276,592)
Вкупен капитал	4,660,170	4,547,420
% на задолженост	0%	0%

6.2. Ризик од девизни валути

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути.

Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани до денари на 31 декември 2017 и 2016 година по валути е следната:

	<u>Средства</u>		<u>Обврски</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
ЕУР	758,549	334,131	164,745	166,850
УСД	248,492	174,677	-	-
Други	-	-	-	-
	<u>1,007,041</u>	<u>508,808</u>	<u>164,745</u>	<u>166,850</u>

Друштвото претежно е изложено на ЕУР и УСД.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	<u>Зголемувања за 10%</u>		<u>Намалувања за 10%</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
ЕУР	59,380	16,728	(59,380)	(16,728)
УСД	24,849	17,468	(24,849)	(17,468)
Други	-	-	-	-
Нето Ефект	<u>84,230</u>	<u>34,196</u>	<u>(84,230)</u>	<u>(34,196)</u>

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има пласирано средства кај други друштва или банки договорени по варијабилни каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следува:

	31 декември	
	2017	2016
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Парични средства	1,776	3,072
- Побарувања од купувачи	1,203,489	1,728,706
- Дадени заеми	22,196	19,113
- Вложувања по објективна вредност	121,666	6,775
- Останати побарувања	536,758	395,720
- Вложувања	29,619	25,930
	1,915,504	2,179,316
<i>Каматносни со променлива камата:</i>		
- Парични средства	226,849	134,073
- Дадени депозити во банки	209,391	145,815
	436,240	279,888
<i>Каматносни со фиксна камата:</i>		
- Дадени позајмици	227,808	203,596
	227,808	203,596
	2,579,552	2,662,800
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски кон добавувачи	1,239,842	1,269,549
- Останати тековни обврски	214,265	221,442
	1,454,107	1,490,991
<i>Каматносни со променлива камата:</i>		
- Кредити од банки	28,912	-
	28,912	-
<i>Каматносни со фиксна камата:</i>		
- Кредити (Наеми) од Виртген и други	3,117	6,368
	3,117	6,368
	1,486,136	1,497,359

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% поени на каматните стапки на користените кредити и дадени депозити во банки. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити и дадени депозити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 1% поени		Намалувања за 1% поени	
	2017	2016	2017	2016
Земени кредити	(289)	-	289	-
Дадени депозити	2,094	1,458	(2,094)	(1,458)
Нето Ефект	1,805	1,458	(1,805)	(1,458)

6.4. Ризик од ликвидност

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2017 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	228,625	-	-	-	228,625
Депозити	132,483	76,908	-	-	209,391
Купувачи	1,203,489	0	-	-	1,203,489
Останати побарув.	47,675	58,236	430,847	-	536,758
Дадени позајмици	-	51,108	-	198,896	250,004
Вложувања	-	-	121,666	29,619	151,285
	1,612,272	186,252	552,513	228,515	2,579,552
Добавувачи	1,239,842	-	-	-	1,239,842
Кредити	29,172	52	2,338	-	32,029
Останати обврски	180,384	33,881	-	-	214,265
	1,449,398	33,933	2,338	-	1,486,136

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2016 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	224,471	58,489	-	-	282,960
Купувачи	1,728,706	-	-	-	1,728,706
Останати побарув.	23,479	26,433	345,808	-	395,720
Дадени позајмици	-	23,813	-	198,896	222,709
Вложувања	-	-	6,775	25,930	32,705
	1,976,656	108,735	352,583	224,826	2,662,800
Добавувачи	1,269,549	-	-	-	1,269,549
Кредити	531	1,061	4,776	-	6,368
Останати обврски	205,386	16,056	-	-	221,442
	1,475,446	17,117	4,776	-	1,497,359

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.5. Кредитен ризик

Кредитниот ризик се јавува во случај кога купувачите на Друштвото нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Побарувањата од купувачи се состојат од поголем број на поединечни салда. Овие побарувања не се обезбедени со било какво обезбедување во форма на меници, гаранции или друг вид на колатерал.

Структурата на побарувањата од купувачи во земјата и странство за градежни работи и услуги според нивната доспеаност на 31 декември 2017 е како што следува:

	Во (000) МКД		
	Бруто износ	Исправка на вредноста	Нето износ
Недоспеани побарувања	564,699	-	564,699
Доспеани побарувања:			
- до 3 месеци	407,374	-	407,374
- до 6 месеци	103,184	-	103,184
- до 12 месеци	131,950	-	131,950
- над 12 месеци	167,769	-	167,769
Доспеани оштетени побарувања	188,480	(188,480)	-
Побарувања од странски РЕ	-	-	-
	1,563,456	(200,288)	1,374,976

Структурата на побарувањата од купувачи во земјата и странство за градежни работи и услуги според нивната доспеаност на 31 декември 2016 е како што следува:

	Во (000) МКД		
	Бруто износ	Исправка на вредноста	Нето износ
Недоспеани побарувања	474,300	-	474,300
Доспеани побарувања:			
- до 3 месеци	957,790	-	957,790
- до 6 месеци	116,547	-	116,547
- до 12 месеци	82,419	-	82,419
- над 12 месеци	156,784	-	156,784
Доспеани оштетени побарувања	200,288	(200,288)	-
Побарувања од странски РЕ	-	-	-
	1,988,128	(200,288)	1,787,740

7. Известување по сегменти

7.1. Деловни сегменти

Друштвото во текот на своето работење е организирано во следните деловни сегменти:

- Градежни работи - изведување на објекти за инвеститори или за продажба,
- Градежни услуги - давање на услуги во областа на градежништвото,
- Продажба на стоки и материјали и
- Останато (наеми и други продажби).

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2017 година како и останатите сегменти информации се следните:

	<u>Градежни работи</u>	<u>Градежни услуги</u>	<u>Стоки и материј.</u>	<u>Останато</u>	<u>Вкупно</u>
Приходи од продажба и останати приходи	3,535,156	469,184	347,552	252,916	4,604,808
Оперативна добивка/резултат на сегментот	(21,632)	79,746	32,945	137,502	228,562
Приходи од финансирање	-	-	-	-	22,514
Приходи од вложувања	-	-	-	-	-
Расходи од финансирање	-	-	-	-	(32,171)
Бруто добивка	(21,632)	79,746	32,945	137,502	218,905
Данок од добивка					-
Нето добивка					218,905
Други информации					
Вкупни средства по сегменти	5,814,460	771,693	571,637	415,985	7,573,774
Вкупни обврски по сегменти	2,236,802	296,867	219,907	160,028	2,913,604
Амортизација	261,966	34,733	25,728	18,723	340,883
Инвестиции во основни средства	169,025	22,433	16,617	12,093	220,168

7. Известување по сегменти (Продолжение)

7.1. Деловни сегменти (Продолжение)

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2016 година како и останатите сегменти информации се следните:

	<u>Градежни работи</u>	<u>Градежни услуги</u>	<u>Стоки и материј.</u>	<u>Останато</u>	<u>Вкупно</u>
Приходи од продажба и останати приходи	2,985,779	899,966	384,032	301,709	4,293,954
Оперативна добивка/резултат на сегментот	(189,526)	142,426	59,016	163,551	175,468
Приходи од финансирање	-	-	-	-	55,043
Приходи од вложувања	-	-	-	-	30,847
Расходи од финансирање	-	-	-	-	(22,820)
Бруто добивка	(189,526)	142,426	59,016	163,551	238,538
Данок од добивка					(4,510)
Нето добивка					234,028
Други информации					
Вкупни средства по сегменти	4,677,786	1,409,966	601,658	472,684	7,162,093
Вкупни обврски по сегменти	1,707,724	514,738	219,648	172,563	2,614,673
Амортизација	218,625	65,897	28,120	22,092	334,734
Инвестиции во основни средства	233,065	70,250	29,977	23,551	356,843

7.2. Географски сегменти

Работењето прикажано во овие посебни финансиски извештаи го опфаќа во најголем дел работењето само на територијата на Република Македонија.

7.3. Купувачи над 10% од вкупен приход

Информации за главни купувачи (над 10% од вкупен приход):

<u>Купувач</u>	<u>% на учество во приходи</u>	<u>Износ на приходи</u>
Синохидро Корпоратион	22%	1,032,381
ЈПДП	13%	621,077

8. ПРИХОДИ ОД ГРАДЕЖНИ РАБОТИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Приходи од изградба на домашен пазар	3,499,680	2,865,117
Приходи од градежни услуги на домашен пазар	460,266	863,596
Приходи од градежни услуги на странски пазар	4,210	-
Вкупно приходи од градежни работи	3,964,156	3,728,713

9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Приходи од продажба на материјали и услуги	320,680	360,505
Добивки од продажба на основни средства	23,384	8,007
Приходи од наемнина	11,785	11,985
Приходи од наплатени отпишани побарувања	11,800	109,921
Приходи од отпис на обврски	3,275	-
Приходи од ослободување на резервации	1,377	9,567
Приходи од дивиденди од подружници	238,593	277,531
Останати приходи	29,758	65,256
Вкупно останати оперативни приходи	640,652	842,772

10. УПОТРЕБЕНИ СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Потрошени суровини и материјали	623,810	619,090
Енергија	215,676	204,728
Потрошени резервни делови	83,121	74,527
Потрошен ситен инвентар	62,531	57,210
Вкупно употребени суровини и материјали	985,138	955,555

11. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Бруто плати на вработени	729,249	705,993
Надомести на вработени	191,844	182,429
Трошоци за службени патувања	5,134	4,155
Вкупно трошоци за вработени	926,227	892,577

12. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Набавна вредност на продадени стоки и материјали	156,007	149,161
Транспортни услуги	90,071	134,838
Останати отписи	67,988	23,077
Услуги за одржување	46,188	37,532
Адвокатски услуги	45,915	35,193
Банкарски провизии	38,906	43,225
Премии за осигурување	19,889	32,069
Неотпишана вредност на расходувани основни средства	15,585	1,841
Комунални услуги	10,422	11,933
Расходи за реклама, репрезентација и спонзорства	6,114	8,702
Резервирања за судски спорови	1,380	62,922
Кусоци, кало и растур	100	6,645
Отпис на побарувања од подружници	-	188,943
Исправка на вредноста на побарувања од купувачите	-	27,398
Останати оперативни расходи	130,329	104,206
Вкупно останати оперативни расходи	<u>628,894</u>	<u>867,685</u>

13. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Приходи од камати (редовни)	16,942	14,834
Приходи од наплатени затезни камати	3,677	31,634
Приходи од курсни разлики	1,003	8,575
Останати приходи од финансирање	892	-
Вкупно приходи од финансирање	<u>22,514</u>	<u>55,043</u>

14. ДОБИВКИ (ЗАГУБИ) ОД ВЛОЖУВАЊА

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Приходи од продажба на подружници	-	30,847
Обезвреднување на вложувања по објективна вредност	-	(75)
Вкупно добивки (загуби) од вложувања	<u>-</u>	<u>30,772</u>

15. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Камати	1,467	14,225
Курсни разлики	30,704	8,520
Вкупно расходи од финансирање	<u>32,171</u>	<u>22,745</u>

16. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Основната заработувачка по акција се утврдува како количник од нето добивката расположива за распределба, намалена за дивидендата која им припаѓа на приоритетните акции, и пондерираниот просечен број на запишани и издадени обични акции во текот на годината.

Според извештајот на Централниот депозитар за хартии од вредност со состојба на 31 декември 2017 Друштвото поседува 9,306 обични акции (2016: 9,820 обични акции) издадени од ГД Гранит АД Скопје. Меѓутоа, не станува збор за сопствени акции, туку за акции со ограничување, бидејќи тие им припаѓаат на сопственици за кои во ЦДХВ не постојат комплетни податоци.

Според извештајот на Централниот депозитар за хартии од вредност со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото поседува 301,173 сопствени акции (2016: 301,173). Во текот на 2015 година, со Одлука на Собрание, Друштвото се стекнало со нови 176,136 сопствени акции. Поради тоа што сопствените акции не се сметаат за акции кои се во оптек (не се тргува со нив), се пресметува пондериран просечен број на издадени акции.

	2017	2016
Нето добивка расположива за распределба (000) МКД	218,905	234,028
Дивиденда на приоритетни акции (000) МКД	-	-
Корегирана Нето добивка (000) МКД	218,905	234,028
Издадени обични акции	3,071,377	3,071,377
Минус: откупени сопствени акции	-	-
Минус: откупени сопствени акции во претходни години	(301,173)	(301,173)
Пондериран просечен број на запишани и издадени обични акции	2,770,204	2,770,204
Основна заработувачка по акција (Во МКД)	79	84

Со оглед на фактот дека во Друштвото нема издадено конвертибилни приоритетни акции или други вакви инструменти, не се пресметува разводнета заработувачка по акција.

17. ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈА

На годишното собрание на ГД Гранит АД Скопје за 2017 година, кое е закажано за април/мај 2018 година, ќе се врши распределба на остварената добивка за 2017 година. Овие финансиски извештаи не ја содржат оваа распределба, со оглед дека истата ќе биде искажана во Извештајот за промените во капиталот за 2018 година. Објавените дивиденди за обични акции за 2017 година изнесуваат 77,566 илјади МКД (2016: 61,553 илјади МКД) или 28 МКД за 1 акција (2016: 22.22 МКД за 1 акција).

18. ДАНОК ОД ДОБИВКА

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Тековен данок од добивка	-	4,510
Одложен данок од добивка	-	-
	<u>-</u>	<u>4,510</u>
Усогласување на данокот:		
Добивка пред оданочување	218,905	238,538
Ослободувања за добивката пред оданочување	-	-
Непризнаени расходи:		
Репрезентација	3,199	2,234
Отпис и исправка на вредност на побарувања	14,573	227,496
Ненаплатени побарувања од заем	31,913	-
Спонзорства и донации	45	-
Надомести на членови на УО и НО	565	693
Парични и даночни казни, пенали и казнени камати	16,196	1,171
Други расходи	27,757	14,855
Даночен кредит од претходни години	(16,256)	(25,855)
Реинвестирана добивка	(130,463)	(137,363)
Даночна основа	166,434	321,769
Пресметан данок од добивка по 10% (2016: 10%)	16,643	32,177
Други ослободувања	(16,643)	(27,667)
Данок од добивка	0	4,510
Добивка пред оданочување	218,905	238,538
Ефективна даночна стапка	0.00%	1.89%

19. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	2017 <u>(000) МКД</u>	2016 <u>(000) МКД</u>
Денарски сметки кај комерцијални банки	179,891	85,269
Денарски благајна	632	628
Девизни сметки	46,958	48,804
Девизни благајни	1,144	2,444
Депозити во банки	209,391	145,815
Вкупно парични средства	438,016	282,960

Заклучно со 31 декември 2016 година, депозитите во вкупен износ од 209,391 илјади МКД се состојат од орочени девизни депозити во Охридска Банка со рок на орочување од еден до три месеци со камата по годишна стапка од 0.08% годишно (2016: 145,815 илјади МКД).

20. ПОБАРУВАЊА ОД ПРОДАЖБА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Купувачи во земјата за градежни работи	621,313	1,107,701
Купувачи во земјата за градежни услуги	175,250	185,581
Купувачи во земјата за продадени основни средства	8,569	18,570
Купувачи во странство за градежни работи	5,145	1,688
Побарувања од странски подружници, нето	-	-
Побарувања од купувачи за задржани депозити по градежни работи	393,212	415,166
Нефактурирани побарувања од купувачи	171,487	59,134
Сомнителни побарувања од купувачи во земјата	188,480	200,288
Сомнителни побарувања од купувачи во странство	-	-
	1,563,456	1,988,128
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни побарувања од купувачи	(188,480)	(200,288)
Вкупно побарувања од продажба	1,374,976	1,787,840
<i>Промени во исправка на вредноста за годината:</i>		
Состојба на 1 јануари	200,288	294,748
Нови сомнителни побарувања	3,674	27,398
Сомнителни побарувања од подружница	-	-
Наплати на сомнителни побарувања	(15,482)	(121,858)
Отписи	-	-
Состојба на 31 декември	188,480	200,288

21. ПОБАРУВАЊА ЗА ДАДЕНИ АВАНСИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Дадени аванси на добавувачи во земјата	458,525	87,113
Дадени аванси на добавувачи во странство	114,687	93,449
Сомнителни и спорни дадени аванси во земјата	54,153	54,153
	627,365	234,715
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни дадени аванси на добавувачи во земјата	(54,153)	(54,153)
Вкупно побарувања за дадени аванси	573,212	180,562
<i>Промени во исправка на вредноста за годината:</i>		
Состојба на 1 јануари	54,153	54,153
Нови сомнителни побарувања	-	-
Наплати на сомнителни побарувања	-	-
Отписи	-	-
Состојба на 31 декември	54,153	54,153

22. КРАТКОРОЧНИ ДАДЕНИ ЗАЕМИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Дадени заеми и камати на:		
МХЕ Јабланица ДОО Скопје-камати	13,204	17,205
Градежник ДООЕЛ Охрид-камати	-	1,831
Прототип - заем	28,912	4,700
Прототип - камати	852	77
Кошаркарски клуб Работнички - заем	3,000	-
Кошаркарски клуб Работнички - камати	28	-
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје - камати	5,112	-
Тековен дел на долгорочни заеми (Белешка 27)	-	-
Вкупно краткорочни дадени заеми	51,108	23,813

23. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ СРЕДСТВА И АВР

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Побарување за повеќе платен ДДВ	46,002	20,594
Побарувања за данок од добивка	58,236	26,433
Побарувања од вработените	7,956	9,167
Однапред платени трошоци	2,805	2,805
Побарувања за дивиденди од поврзани друштва	430,847	345,808
Останато	502	503
	546,348	405,310
Минус: Исправка на вредноста на побарувања од вработените	(6,785)	(6,785)
Вкупно останати краткорочни средства и АВР	539,563	398,525

24. ЗАЛИХИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Материјали	438,376	359,930
Резервни делови	87,405	104,358
Ситен инвентар	279,401	233,600
Станови и деловен простор за пазар (производство)	381,296	379,981
Трговски стоки	24,357	15,382
Земјиште наменето за продажба	197,436	197,436
Вкупно залихи	1,408,271	1,290,687

24. ЗАЛИХИ (Продолжува)

Со состојба на 31 декември 2017 година, залихата на станови и деловен простор наменети за продажба во износ од 381,296 илјади МКД (2016: 379,981 илјади МКД) ги опфаќа сите вложувања направени од страна на Друштвото во изградба на објекти во сопствена режија и чија намена е продажба на заинтересирани купувачи. Овие залихи се искажани според фактички направените директни трошоци за нивно создавање.

25. ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДРУЖНИЦИ И ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА

	Основна дејност	% на сопственост	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Вложувања во подружници:				
Хотел Гранит ДООЕЛ Охрид	хотел	100%	10,556	10,556
Кар Ваш Гранит ДООЕЛ	одржување на возила	100%	306	306
ГД Гранит ДОО Бања Лука	градежни работи	100%	62	62
	трговија со градежни машини	100%	3,689	-
Гранмак ГМБХ Виена	градежни услуги	100%	511	511
ЈВ Гранит Т-АТМ ДОО	град. проектирање	55%	84	84
			15,208	11,519
Вложувања во придружени друштва				
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје	производство на ел.енергија	50%	3,075	3,075
Мали Хидроелектрани Јабланица ДОО	производство на ел.енергија	50%	308	308
	проектирање и градежни работи	34%	159	159
ГПМ АД Србија Белград	рударство	28%	10,808	10,808
Силика АД Чајле			61	61
Останати				
			14,411	14,411
Вкупно			29,619	25,930
			2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
<i>Промени во текот на годините:</i>				
Состојба на 1 јануари			25,930	25,930
Нови стекнати вложувања во текот на годината			3,689	-
Припојување на подружница			-	-
Курсни разлики			-	-
Состојба на 31 декември			29,619	25,930

26. ВЛОЖУВАЊА

(а) Вложувања расположливи за продажба

	% на сопственост	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Вложувања во некотирачки друштва:			
Македонска Банка АД Скопје-во ликвид.	минимално	38	38
		38	38
Исправка на вредноста на сомнителни вложувања		(38)	(38)
Нето вложувања расположливи за продажба		-	-

(б) Вложувања според објективна вредност

Удели во:	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
КБ Публикум Балансиран	5,394	-
КБ Публикум Паричен	114,276	-
КБ Публикум Инвест	-	4,970
Илирика Глобал Растечки пазари	1,366	1,264
Илирика Југоисточна Европа	630	541
Нето вложувања според објективна вредност	121,666	6,775
Вкупно вложувања	121,666	6,775

27. ДОЛГОРОЧНИ ДАДЕНИ ЗАЕМИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје	165,744	165,744
МХЕ Јабланица ДОО Скопје	33,127	33,127
Градежник ДООЕЛ Охрид	-	-
Долгорочни дадени кредити на вработени	260	260
Исправка на вредноста на долгорочните дадени кредити	(235)	(235)
	198,896	198,896
Минус: тековен дел на долгорочни заеми	-	-
Вкупно долгорочни дадени кредити	198,896	198,896

Друштвото има дадено долгорочни позајмици на придружените друштва Мали Хидроелектрани ДОО Скопје и МХЕ Јабланица ДОО Скопје во вкупен износ од 198,871 илјади МКД, со рок на враќање до октомври 2022 година и каматни стапки по дванаесет месечен СКИБОР + 1% годишно.

28. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Со состојба на 31 декември 2017 година, нематеријалните средства во износ од 16,431 илјади МКД (2016: 13,673 илјади МКД) вклучуваат стекнат компјутерски софтвер наменет за активностите на Друштвото.

29. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Промени во текот на 2017 година:

	Земјиште и градежни објекти (000) МКД	Постројки и опрема (000) МКД	Транспор. средства (000) МКД	Инвестиции во тек (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност					
Состојба на 1 јануари	1,879,862	2,666,279	1,456,237	210,114	6,212,492
Набавки	14,215	124,240	80,058	1,655	220,168
Останати зголемувања/ намалувања	2	155	(7)	-	150
Продажби	(250)	(34,546)	(1,093)	-	(35,889)
Расход и кусоци	-	(1,020)	(1,962)	-	(2,982)
Состојба на 31 декември	1,893,829	2,755,108	1,533,233	211,769	6,393,939
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари	561,206	1,757,267	941,587	-	3,260,060
Амортизација	56,117	160,215	118,798	-	335,130
Останати зголемувања/ намалувања	23	(6)	(21)	-	(4)
Продажби	(122)	(20,329)	(476)	-	(20,927)
Расход и кусоци	-	(613)	(1,723)	-	(2,336)
Состојба на 31 декември	617,224	1,896,534	1,058,165	-	3,571,923
Сегашна вредност на:					
31.12.2017 година	1,276,605	858,574	475,068	211,769	2,822,016
31.12.2016 година	1,318,656	909,012	514,650	210,114	2,952,432

Со состојба на 31 декември 2017 година, дел од градежните објекти и опрема на Друштвото се ставени под хипотека како обезбедување за кредитите и земените банкарски гаранции (Белешка 36а).

Со состојба на 31 декември 2017 година, дел од градежните објекти и опрема на Друштвото со сегашна вредност од 260,331 илјади МКД (2016: 275,905 илјади МКД) се дадени на користење под наем на друштвата кои се во целосна сопственост на ГД Гранит АД Скопје, и тоа: Хотел Гранит ДООЕЛ Охрид и Кар Ваш ДООЕЛ. Приходите од наем се прикажани во рамките на останатите оперативни приходи, како приходи од наемнина (белешка 9).

30. ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

	<u>2017</u> <u>(000) МКД</u>	<u>2016</u> <u>(000) МКД</u>
Обврски спрема добавувачи во земјата	846,938	987,415
Обврски спрема добавувачи во странство	161,628	160,482
Обврски спрема странски подружници, нето	231,276	121,652
Вкупно обврски спрема добавувачи	<u>1,239,842</u>	<u>1,269,549</u>

31. ОБВРСКИ ЗА ПРИМЕНИ АВАНСИ

	<u>2017</u> <u>(000) МКД</u>	<u>2016</u> <u>(000) МКД</u>
Примени аванси од инвеститори	1,197,010	885,033
Примени аванси од продажба на станови	2,029	3,855
Вкупно обврски за примени аванси	<u>1,199,039</u>	<u>888,888</u>

Од вкупните примени аванси, најголем дел или 97% се однесуваат на авансно плаќање од изведувачите Синохидро Корпоратион ЛТД , МЕР АД и ЈПДП, согласно договорите за изведба.

32. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

Краткорочните кредити се состојат од следните кредити:

	<u>2017</u> <u>(000) МКД</u>	<u>2016</u> <u>(000) МКД</u>
Заемодавател:		
Комерцијална банка АД Скопје	28,912	-
Вкупно	<u>28,912</u>	<u>-</u>

Во текот на 2017 година, склучен е договор за кредит со Комерцијална Банка АД Скопје, со рок на враќање од 9 месеци и каматна стапка од 3.8% годишно.

33. ТЕКОВНА ДОСПЕАНОСТ НА ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

Тековниот дел од долгорочните кредити го претставуваат делот од обврските за долгорочни кредити кои доспеваат за плаќање во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба (Белешка 35).

34. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ И ПВР

	2017	2016
	(000) МКД	(000) МКД
Обврски спрема вработените за нето плати	42,536	39,842
Обврски спрема државата за давачки од плати	19,929	18,379
Обврски за ДДВ	-	38,777
Обврски за данок од добивка	33,881	16,056
Обврски за дивиденди	55,095	53,264
Обврски за награди од добивка	26,225	21,225
Обврски за здружени средства од вработени	25,125	24,293
Останати обврски спрема вработените	2,625	2,387
Останати краткорочни обврски	8,849	7,219
Вкупно останати краткорочни обврски и ПВР	214,265	221,442

35. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ И ЗАЕМИ

	Време на отплата	Каматна стапка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Заемодавател:				
Мастер Лизинг - финан. наем	36 месечни рати до 03/2017	8.5% годишно	30	165
Еуролиз Ауто - финан. наем	36 месечни рати до 05/2017	9.5% годишно	98	259
Wirtgen Srbija - финан. наем	8 квартални рати 19 квартални рати од 04/12 - 01/17	6% годишно 5.5% годишно фиксна	2,989	2,989
Охридска Банка АД Скопје			-	2,955
Вкупно обврски за долгорочни кредити			3,117	6,368
Тековна доспеаност на долгорочни обврски:				
Мастер Лизинг - финан. наем			(30)	(165)
Еуролиз Ауто - финан. наем			(98)	(259)
Wirtgen Srbija - финан. наем			(2,989)	(2,989)
Охридска Банка АД Скопје			-	(2,955)
Вкупно тековна доспеаност			(3,117)	(6,368)
Вкупно нето долгорочни обврски			-	-

Наемите од Мастер Лизинг и Еуролиз Ауто во износ од 425 илјади МКД се наменети за купување на основни средства (возила), при што истите се купени под финансиски наем.

Кредитите од Wirtgen Србија во износ од 2,989 илјади МКД се наменети за купување на основни средства (опрема), при што истите се купени под финансиски наем.

Отплатата на долгорочните обврски која треба да се изврши по 31 декември 2017 и 2016 е како што следува:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во рок од една година	3,117	6,368
Над една до пет години	-	-
Над 5 години	-	-
Вкупно	3,117	6,368

36. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а) Земени банкарски гаранции

Друштвото има склучено договори за земени банкарски гаранции од следните банки, со следните износи и рокови на доспевање:

Банка	(000) МКД	ЕУР	УСД	Рок на доспевање
НЛБ Банка АД Скопје	466,679	1,838,372	1,200,000	2018 - 2021
Комерцијална Банка АД Скопје	1,028,960	21,325,669	-	2018 - 2023
Охридска Банка АД Охрид	113,136	16,119,273	-	2017 - 2019
Вкупно гаранции	1,608,775	39,283,314	1,200,000	
Вкупно во (000) МКД	4,085,860			
Вкупно во ЕУР	66,446,798			

Гаранциите издадени од страна на НЛБ Банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од месец декември 2016 година на износ од 12,000,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2026 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 36б).

Гаранциите издадени од страна на Комерцијална банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од 2016 година на износ од 30,000,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2026 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 36б).

Гаранциите издадени од страна на Охридска банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од 2014 година на износ од 18,500,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2019 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 36б).

Вкупната изложеност на Друштвото спрема банките по основ на искористени банкарски гаранции со состојба на 31 декември 2017 година изнесува 4,085,860 илјади МКД или 66.5 милиони Евра.

Добиените банкарски гаранции се обезбедени со хипотеки на недвижен и подвижен имот на Друштвото (белешка 29).

36. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ (продолжение)

б) Дадени хипотеки на својот имот

Друштвото има дадено хипотеки на својот имот како обезбедување на плаќање спрема следните банки за следните преземени обврски:

Хипотекарен доверител	Објект/Имот	Обезбедување за:
НЛБ Банка АД Скопје	Терм. Делчево (2 ред) Хотел Охрид (1 ред) Адм. зграда Битола (1 ред) Адм. Зграда Скопје (2 ред) Управна зграда и маш.раб. М.Каменица Хотел Скопје(2 ред) Опрема и инвентар Возила и градежни машини	Договор за рамковен револволинг кредит лимит од 12,000,000 ЕУР со НЛБ Банка АД Скопје
Комерцијална Банка АД Скопје	Адм. зграда Битола Адм. Зграда Скопје Стопански комплекс М.Каменица Хотел Скопје Хотел Охрид Деловен објект Делчево Деловна опрема, градежна опрема и градежна механизација (1 ред) Три бланко сопствени акцептирани меници уредени во форма на нотарски акт со извршна клаузула	Договор за рамковен револвинг кредит лимит од 30,000,000 ЕУР
Охридска Банка АД Охрид	Градежна опрема	Договор за кредитна линија од 18,500,000 ЕУР

Проценетата вредност на заложениот имот и опрема се утврдени од страна на банките доверители.

38. ФИНАНСИСКИ НАЕМИ

Друштвото има набавено основни средства (градежни машини и опрема) под финансиски наем (Белешка 35). Роковите за плаќање на истите се движат во период од две до три години од датумот на билансот на состојба. Идните плаќања за наеми според финансиските наеми се како што следува:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во рок од една година	3,117	4,108
По една година, но не повеќе од пет години	-	2,831
	3,117	6,939

39. НАСТАНИ ПО ДАТУМ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По датумот на известување не се случиле настани кои имаат материјално значење на деловните активности на Друштвото.

40. РАЗЛИКИ ПОМЕГУ ГОДИШНА СМЕТКА И ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Како резултат на различниот начин начинот на прикажување на одредени ставки во годишната сметка и финансиските извештаи се појавуваат следните разлики:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Вкупни средства според биланс на состојба во Годишна сметка	10,058,225	9,229,763
Пребивање на побарувања со обврски од странски РЕ	(804,286)	(980,249)
Пребивање на побарувања за авансни фактури со незаработени приходи во ПВР	(1,292,705)	(1,034,680)
Пребивање на недоспеани камати од кредити евидентирани на АВР со обврски	(56)	(56)
Пребивање на обврски за авансни фактури со трошоци од АВР	(387,605)	(52,751)
Останати пребивања	201	66
Вкупни средства според Извештај за финансиска состојба	7,573,774	7,162,093

Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работењето согласно одредбите на ЗТД

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка која ја изготвуваат трговските друштва вклучува биланс на состојба и биланс на успех и објаснувачки белешки.

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени согласно одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка односно загуба на друштвото за деловната година.

Согласно член 477 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Согласно Правилникот за форма и содржина на годишна сметка, истата се состои само од Биланс на состојба, Биланс на успех и Извештај за сеопфатна добивка.

Исто така, како резултат на разликите во начинот на презентирање на ставките во обрасците за годишна сметка и истите во финансиските извештаи подготвени според Правилникот за сметководство, постојат можности за појава на одредени разлики во начинот на презентирање на ставките. Доколку има значајни разлики, истите се обелоденети во Прилог (Белешка 40 кон финансиските извештаи).

Годишната сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работење се дадени во Додатоците 2 и 3.

Органот на Управување на Друштвото го разгледал и одобрил Годишниот извештај за работење.

Годишна сметка за 2017 година

- Биланс на состојба
- Биланс на успех
- Извештај за сеопфатна добивка

Годишен извештај за 2017 година